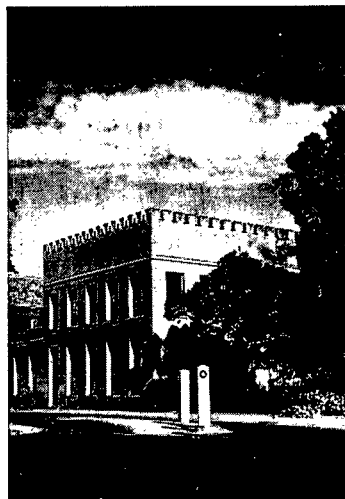

W. van Boextel:

Het Natuurhistorisch museum in Tilburg

gebouw en ontstaan van het museum

Wanneer u weleens in Tilburg bent geweest, zult u zich ongetwijfeld uit het centrum van de stad een groot wit gebouw herinneren, met op de vier hoeken ronde torens. Zowel het gebouw als de torens zijn voorzien van kantélen. Een dubbele oprijlaan leidt naar de ingang. Het is het paleis-raadhuis, dat koning Willem II in de eerste helft van de vorige eeuw, in Engelse landschapsstijl, hier liet bouwen.

Als koninklijke woning heeft het gebouw echter nooit zijn bestemming gekregen. Toen het paleis namelijk gereed kwam, was kort te voren, in 1849, de koning in Tilburg overleden. Thans wordt het gebouw gebruikt als representatief gemeentehuis.

Uit dezelfde tijd dateert het gebouw, dat rechts van het paleis-raadhuis staat. Tezamen met het paleis werd het in dezelfde stijl opgetrokken. Het was bestemd als ambtswoning voor de intendant van de koning. In deze voormalige intendants-woning is thans het Natuurhistorisch Museum gehuisvest.

Het museumgebouw is hierdoor uiterlijk volkomen afwijkend van de overige huizen in de omgeving. Dit heeft het voordeel, dat ook elke vreemdeling het museum gemakkelijk kan vinden.

Zijn bestemming als museum kreeg het gebouw eerst bijna honderd jaren nadat het gereed gekomen was en wel in 1935. In de 19e eeuw en in het begin van de 20e eeuw had Tilburg een vrij eenzijdige industriële ontwikkeling doorgemaakt. Voor een meer harmonischer ontplooiing van deze gemeenschap achtte het toenmalige gemeentebestuur het tot stand komen van een museum van groot belang. Dat hierbij de keuze viel op een natuurhistorisch museum kwam mede hierdoor, omdat men de verwezenlijking hiervan zeer wel mogelijk achtte. Toch waren de verzamelingen op natuurhistorisch gebied, die bij de oprichting ter plaatse aanwezig waren, slechts van zeer bescheiden aard. Men kan dan ook gerust zeggen, dat in Tilburg eerst het museumgebouw aanwezig was, waarin in de loop van de jaren

een museumverzameling werd bijeen gebracht. Een dergelijke gang van zaken is in de museumwereld een uitzondering.

wijze van werken

Het verzamelprogramma van het museum bestaat in de eerste plaats uit het bijeen brengen van Nederlandse planten, dieren, gesteenten en delfstoffen.

Nooit is het museum in Tilburg een museum *van* de streek geweest, in dien zin dat men er uitsluitend vindt, wat in Brabant op natuurhistorisch gebied wordt aangetroffen. Wel heeft het museum van het begin af willen zijn: een museum *voor* de streek. Dat wil zeggen een instituut, dat zich tot taak stelt om de biologische en geologische wetenschappen, in de ruimste zin van het woord, te populariseren. Door deze maatschappelijke instelling kon het museum, ook voor een industriebevolking, een factor worden van volksontwikkeling.

Het museum tracht dit te bereiken door het op een didactisch verantwoorde wijze opstellen van een gedeelte van de eigen verzameling van het museum, vooral echter door de organisatie van tijdelijke tentoonstellingen over een bepaald concreet onderwerp.

Dit soort tentoonstellingen vindt er op het ogenblik meestal 3 per jaar plaats. De belangstelling hiervoor, vooral van de zijde van het onderwijs, is steeds bijzonder groot. Een duur van 2—3 maanden is dan ook geen zeldzaamheid.

In de ruim 25 jaren, dat het museum thans bestaat, werden er ruim 60 tentoonstellingen gehouden.

Tentoonstelling „Ratten en muizen” in één van de museumzalen van het Natuurhistorisch Museum Tilburg

Wij willen van deze alleen maar noemen de tentoonstellingen:

het Brabantse Landschap
Paddestoelen
de Onmisbare Aardolie
Herfst in de Natuur
de Brabantse Vennen
Geheimen van de Grond
het wonderbare leven der Bijen
Schelpen van de Zee

Ratten en Muizen
de Akker
Wat leeft er op de Heide?
Granen en hun Verwerking
Zeeuwse Schatten
uit Nederlands Vogellevens
Natuur en Techniek
van Zuiderzee tot IJsselmeer

Verschillende van deze tentoonstellingen werden door meer dan 10.000 personen bezocht. Door deze wijze van werken krijgen de expositie-zalen in de loop van het jaar meerdere malen een andere opstelling. Bezoekers kunnen dus steeds met nieuwe onderwerpen kennismaken.

Het Tilburgse Natuurhistorisch Museum heeft dus wel een sterk dynamisch karakter. Deze voortdurende activiteiten zijn voor het personeel van het museum echter beslist geen sinecure.

Het aantal bezoekers, dat het museum bezoekt, schommelt de laatste jaren tussen 20.000 en 30.000. Daar het Natuurhistorisch Museum in Tilburg het enige openbare museum op dit gebied in Noord-Brabant is, zijn de bezoekers uit de gehele provincie afkomstig.

contact met de KNNV

Met de KNNV afd. Tilburg bestaan sinds de oprichting van de afdeling in 1937 de meest prettige betrekkingen.

De vereniging kan steeds over zaalruimte beschikken om te vergaderen. Ook de filmavonden, lezingen e.d., die de afdeling organiseert, vinden als regel in het museum plaats. Hierbij kan dan kosteloos van een filmapparaat en diaprojector gebruik worden gemaakt.

Van de andere kant werkten de leden van de KNNV door het afstaan van vondsten mee aan de uitbreiding van de verzamelingen van het museum. Met behoud van ieders zelfstandigheid kan hier dus van een gezonde wisselwerking worden gesproken, tot wederzijds voordeel. Ook de vergaderingen van het Gewest Zuid vinden de laatste jaren in het museum plaats.

openingstijden

Voor hen, die eens een bezoek willen brengen aan het Natuurhistorisch Museum in Tilburg, zij vermeld, dat het museum dagelijks geopend is van 2—6 uur. Wanneer er geen speciale tentoonstellingen zijn, is het museum echter op zondag en dinsdag gesloten. Voor alle inlichtingen kan men zich steeds wenden tot de conservator van het Natuurhistorisch Museum, adres: Paleisstraat 18, Tilburg. Tel. (04250) 23228.

